

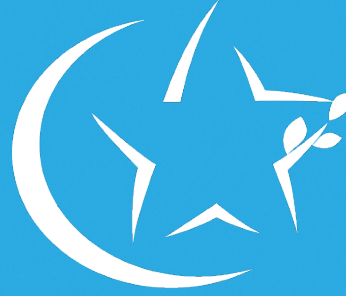

TURKTOB

TÜRKİYE TOHUMCULAR BİRLİĞİ

www.turktob.org.tr

TÜRKTOB

TÜRKİYE TOHUMCULAR BİRLİĞİ

MİLLÎ TOHUMCULUK

Temmuz 2020

BİTKİ İSLAHÇILARI ALT BİRLİĞİ

FİDAN ÜRETİCİLERİ ALT BİRLİĞİ

FİDE ÜRETİCİLERİ ALT BİRLİĞİ

SÜS BİTKİLERİ ÜRETİCİLERİ ALT BİRLİĞİ

TOHUM DAĞITICILARI ALT BİRLİĞİ

TOHUM SANAYİCİLERİ VE ÜRETİCİLERİ ALT BİRLİĞİ

TOHUM YETİSTİRİCİLERİ ALT BİRLİĞİ

MİLLÎ TOHUMCULUK

TÜRKTOB

www.turktob.org.tr

İÇİNDEKİLER	SLAYT NO
1 GİRİŞ.....	4
2. TOHUMCULUĞUN TARİHÇESİ VE ÖNEMLİ GELİŞMELER.....	9
2.1. Dünya.....	9
2.2. Türkiye.....	12
3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM.....	15
3.1. Tohumculuk Sektöründe Üretim Miktarları.....	15
3.2. Tohumculuk Sektörünün Dış Piyasalardaki Durumu.....	19
3.3. Çeşit Sayıları.....	23
3.4. Şirketlerin Sermaye Yapıları ve Pazar Payları.....	30
3.5. AR-GE Durumu.....	34
3.6. Yapısal ve Kurumsal Organizasyon.....	37
3.6.1. Örgütlenme.....	37
3.6.2. Alt Birlikler.....	38
3.6.3. Türkiye Tohumcular Birliği.....	39
4. YAPILMASI GEREKENLER.....	40
4.1. Kamudan Beklenenler.....	40
4.1.1. Mevzuat Konusunda Yapılması Gerekenler.....	40
4.1.2. İhtiyaç ve Destekleme Talepleri.....	43
4.1.3. Problemler ve Çözümler.....	47
4.2. Özel Sektörün Yapması Gerekenler.....	51
4.2.1. Yönetişim.....	51
4.2.2. AR-GE ve Yenilikçilik.....	52
4.2.3. Rekabetçilik.....	53
4.2.4. Kayıt Dışılık ile Mücadele.....	54
5. HEDEFLER.....	55
6. YENİ YAKLAŞIMLAR.....	57

1. GİRİŞ

- 2019 yılının son günlerinde başlayan ve ne zaman sona ereceği henüz bilinmeyen Covid-19 küresel salgını sırasında ülkede en çok gündeme gelen konular sırasıyla; insan sağlığı, gıdaya erişim ve ekonomik hayat olmuştur.
- Salgın başladığında bazı ülkeler buğday, mısır, pirinç, ayçiçeği gibi stratejik ürünlerin ihracatını durdurmuştur. Salgın uzun sürerse sonraki yıllarda bu uygulamalar devam edebilir ve ülkeler paraları olsa dahi ithalat yapamayabilir.
- Bu da göstermektedir ki; tarım her zaman olduğu gibi bundan sonra da ülkeler için stratejik sektör olmaya devam edecek ve önemini daha da artıracaktır. Tüm dünya şimdiden gıda konusunda kendi kendine yetebilme planlamalarını tekrar gözden geçirmeye başlamıştır.

1. GİRİŞ

- Sonuç olarak bu salgın birçok alanda olduğu gibi tarımda da yeni yaklaşımların gündeme gelmesine sebep olacaktır.
- Umulur ki; bu süreçte tarımın insanların en hayati ihtiyacı olan beslenme gereksinimini karşıladığı, tarımsal nüfusun çok olması nedeniyle siyasi ve sosyal yönlerden önem kazandığı, iktisadi bir sektör olarak değerinin giderek artacağı, stratejik konumunun da buna paralel olarak yükseleceği ve milli güvenlik kapsamında değerlendirilmesi gerektiği artık iyice anlaşılmıştır.

1. GİRİŞ

- Tarımın olmazsa olmaz girdisi tohumluktur. Türk tohumculuk sektörü, üretim kapasitesi, zengin biyoçeşitliliği, ekolojik imkânları ve coğrafi konumundan kaynaklanan avantajları, tarım ve tohumculukla ilgili uluslararası kuruluşlarla iş birliği ve uluslararası tohum kalite standartları ve kurallarına uyumlu yasal altyapısı ile yurt içi ve yurt dışı piyasalarda önemli bir konuma sahiptir.
- Rakip ülkelere göre genç sayılabilecek Türk tohumculuk sektörü 35-40 yıllık kısa geçmişinde biriktirebildiği bilgi ve sermayesiyle hem ülke hem de firma bazında uluslararası şirketlerle rekabet etmek için elinden geleni yapmaktadır.

1. GİRİŞ

- Özellikle Covid-19 salgını sürecinde dünyada gelişen bir kavram olan "*gıda milliyetçiliği*" gibi ülkemizin de "*tohum milliyetçiliği yada milli tohumculuk*" kavramı geliştirmesi ve buna uygun politikaların uygulanması kaçınılmazdır.
- Kullanılan "milli tohumculuk" tabiri asla bir ayrımcılık olmayıp bu alandaki ulusal bir amacın ve vizyonun ifadesi olarak algılanmalıdır.
- Ancak bu vizyonun içinde yerli çeşitlerimiz ve bunların ıslahçılarıyla yerli tohumluk teknolojilerini üreten ve kullanan yerli sermayeli firmalarımızın pozitif bir ayrımcılığa tabi tutulması gerekliliği de gözden uzak tutulmamalıdır.

1. GİRİŞ

- Yani yerli sermayeli firmaların geliştireceği dünya pazarında rekabet gücüne sahip çeşitler ve teknolojilerin desteklenmesi yönünde bir iradeye ihtiyaç vardır.
- Bu irade Türkiye Tohumcular Birliğinin de vizyonu olan "Gıda Güvenilirliğini Ön Planda Tutan, Sürdürülebilir ve Uluslararası Düzeyde Rekabetçi Bir Tohumculuk Sektörü"ne ulaşabilmek açısından önemli görülmektedir.

2. TOHUMCULUĞUN TARİHÇESİ VE ÖNEMLİ GELİŞMELER

2.1. Dünya

- Yüz yıllardır mahsulden ayrılan ürün tohum olarak kullanılmaktayken, XIX. yüzyıldan itibaren ABD ve bazı AB ülkelerinde tohum bilimi ve tohumda kalite standartlarına yönelik çalışmalar sonucunda nitelikli tohum üretimine ve kullanımına başlanılmış ve tohum ticari bir değer kazanmıştır.
- Tohumluk ticaretinin yaygınlaşması ile birlikte verimlilik ve kalite arayışları önem kazanmaya başlamıştır. Buna paralel olarak tohumculuk sektörünün ve tohumluk ticaretinin denetim altında tutulmasına olan ihtiyaç en başından itibaren kendisini hissettirmiş ve XIX. yüzyılın sonuna doğru ilk tohum kalite laboratuvarları kurulmuş ve beraberinde tohumluk standartları belirlenmiştir.

2. TOHUMCULUĞUN TARİHÇESİ VE ÖNEMLİ GELİŞMELER

2.1. Dünya

- 1970’li yıllara kadar dünya ticaretinde tarımsal üretimin bir girdisi olarak tohumluk ticaretinin payı oldukça düşük seviyede seyretmiştir. 1970’lerden sonra dünya tohumculuğu pek çok bakımdan değişim göstermiştir. Özellikle 1980’lerden sonra başlayan küreselleşme sonucu birçok ülke tohumculuk sektörünü geliştirme ve güçlendirme yönünde politikalar üreterek uygulamaya başlamıştır.
- Sonuç olarak XXI. yüzyılın ilk yıllarında tüm dünyada kaliteli tohumluk üretimi, kullanımı, pazarlaması ve ticaretinde önemli gelişmeler olmuştur. Zaman içinde ülkelerin çoğu tohumculuk sektörünü stratejik ve milli bir konu olarak değerlendirmiş ve planlamalarını buna dönük olarak yapmaya başlamıştır.

2. TOHUMCULUĞUN TARİHÇESİ VE ÖNEMLİ GELİŞMELER

2.1. Dünya

- Bugün itibarıyla dünya toplam tohumluk üretim değeri yaklaşık 50 milyar dolar olarak tahmin edilmektedir. Bu değerlendirmede ilk sıralarda ABD (12 milyar \$), Çin (10 milyar \$), Fransa (2,8 milyar \$), Brezilya (2,1 milyar \$) ve Kanada (2 milyar \$) yer almaktadır. Ülkemiz ise 0,75 milyar \$ ile bu sıralamada 11. sırada yer almaktadır.

2. TOHUMCULUĞUN TARİHÇESİ VE ÖNEMLİ GELİŞMELER

2.2. Türkiye

- Türkiye coğrafi konumu ve iklim çeşitliliği açısından tarıma ve özellikle tohumluk üretimine çok uygun alanlara sahiptir. Yıllar içerisinde bu avantajını kullanarak hem tarımsal üretimin hem de tohumculuğun geliştirilmesi için gayret gösterilmiştir.
- 1925 yılında farklı ekolojik bölgelerde, çeşit geliştirmek amacıyla, tohum ıslah istasyonları kurulmuştur. 1926 yılında ilk defa anaçlık pancar tohumluğu ithal edilmiştir. 1950 yılında Devlet Üretme Çiftlikleri tohumluk üretimi ile görevlendirilmiştir. 1961 yılında ise ilk özel tohumculuk şirketi kurulmuştur.

2. TOHUMCULUĞUN TARİHÇESİ VE ÖNEMLİ GELİŞMELER

2.2. Türkiye

- 1963 yılında 308 Sayılı Tohumlukların Tescil, Kontrol ve Sertifikasyonu Hakkında Kanun'un çıkmasıyla üretim ve tedarik sisteminde kamu ağırlıklı bir sisteme geçilmiş ve bu sistem 1980 yılına kadar devam etmiştir.
- 1980'li yıllardan itibaren Türkiye yeni çeşit arayışına girmiştir ve tohumculuk politikalarında köklü değişikliklere yönelmiştir. Özel şirketlerin kendi tohumluklarının fiyatlarını belirlemesine izin verilmiştir. 1984 yılında özel şirketlerin tohumluk ithalatını ve ihracatını kolaylaştırıcı düzenlemeler yapılmıştır.

2. TOHUMCULUĞUN TARİHÇESİ VE ÖNEMLİ GELİŞMELER

2.2. Türkiye

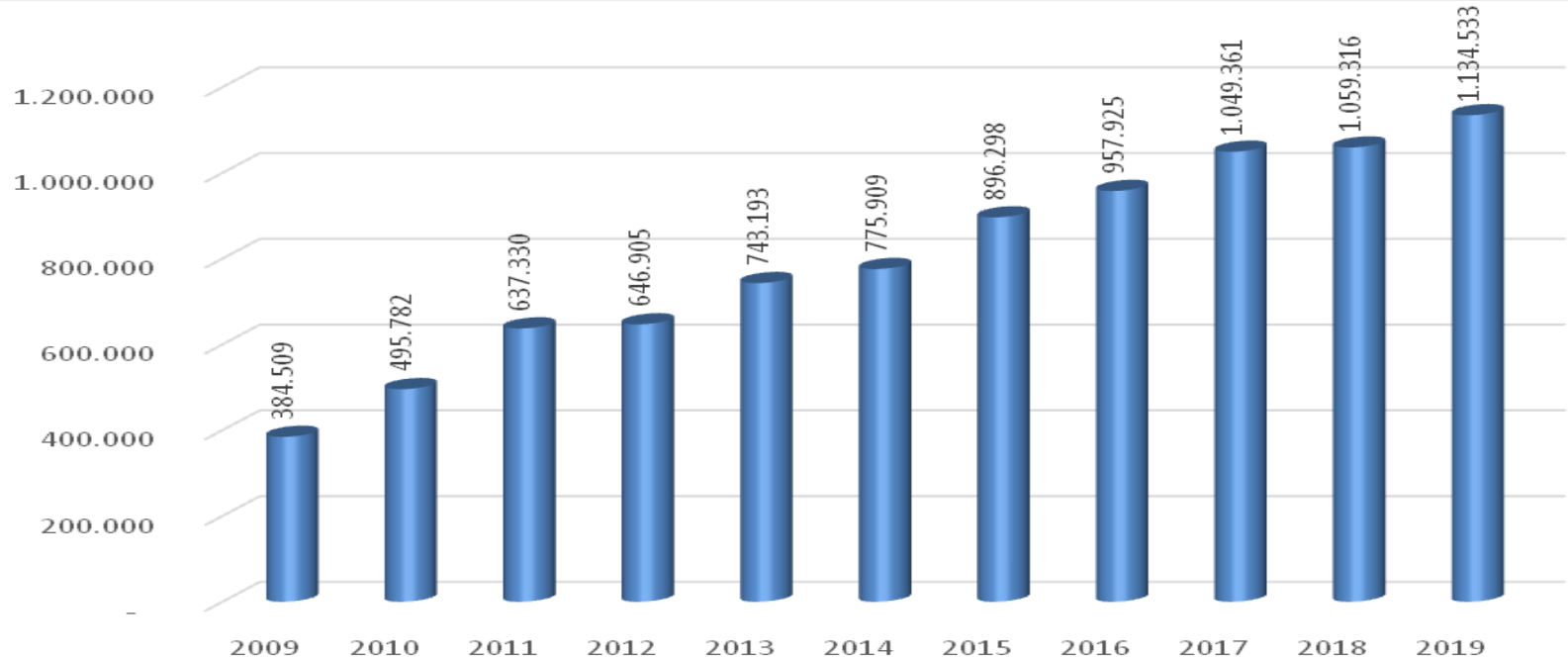
- Bu yıllardan itibaren tohumluk üretim ve tedarik sisteminde özel sektörün ağırlığı artmaya başlamıştır. 2004 yılında 5042 Sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait İslahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun'un, 2006 yılında ise 5553 Sayılı Tohumculuk Kanunu'nun çıkarılması ile birlikte sektörün önü açılmış ve tohumluk üretimi ve ticaretinde çok önemli gelişmeler sağlanmıştır.
- Tohumculuk Kanunu ile birlikte 7 alt birlik ve bunların oluşturduğu bir üst birlik olarak "Türkiye Tohumcular Birliği" kurulmuştur. 2020 yılı mart ayı itibarıyla alt birliklerin üye sayısı 53.994 e ulaşmıştır. Bu kanunla birlikte tohum, fide, fidan ve süs bitkileri sektörleri "tohumculuk sektörü" olarak tanımlanmıştır.

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.1. Tohumculuk Sektöründe Üretim Miktarları

2019 Yılı İtibarıyla Tohum Üretim Miktarları (ton) (ton)

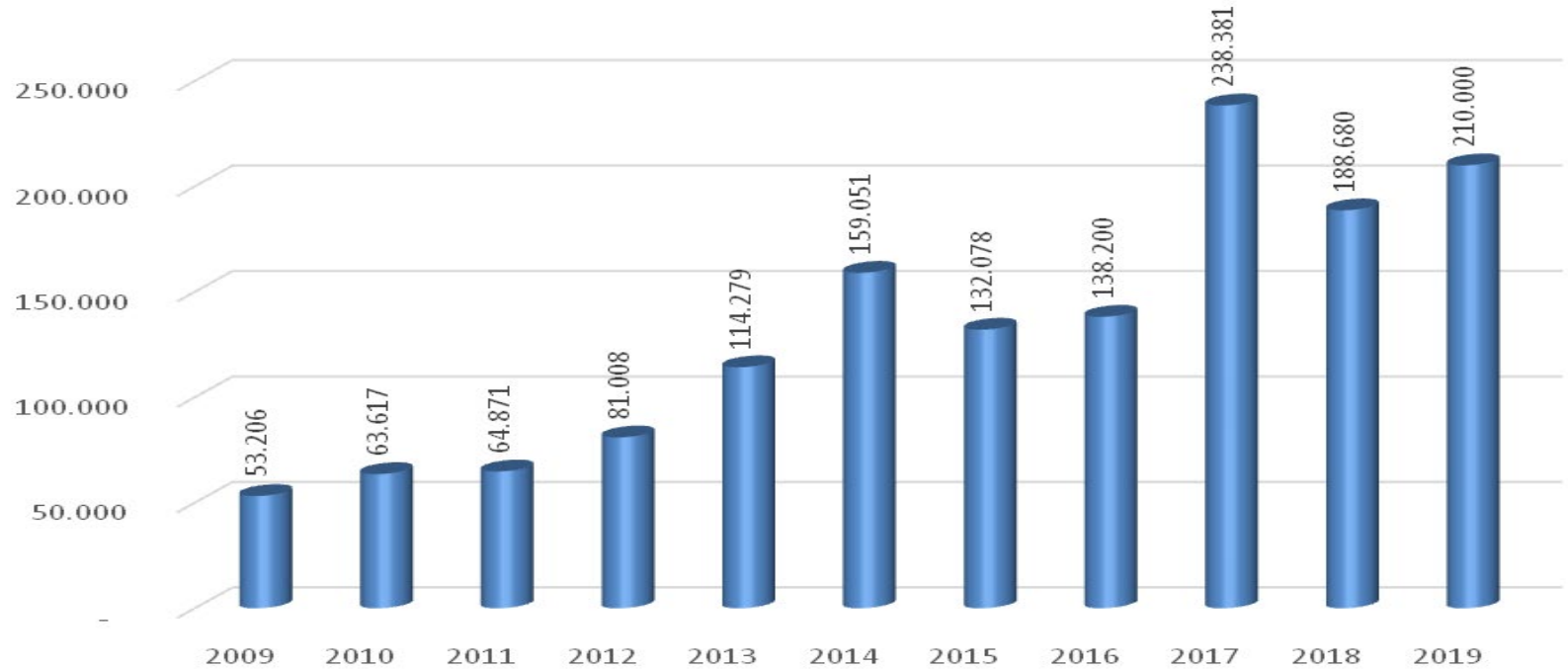
KAYNAK: BÜGEM

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.1. Tohumculuk Sektöründe Üretim Miktarları

2019 Yılı İtibarıyla Meyve-Asma ve Çilek Fidan-Fide Üretim Miktarları (1000 adet)

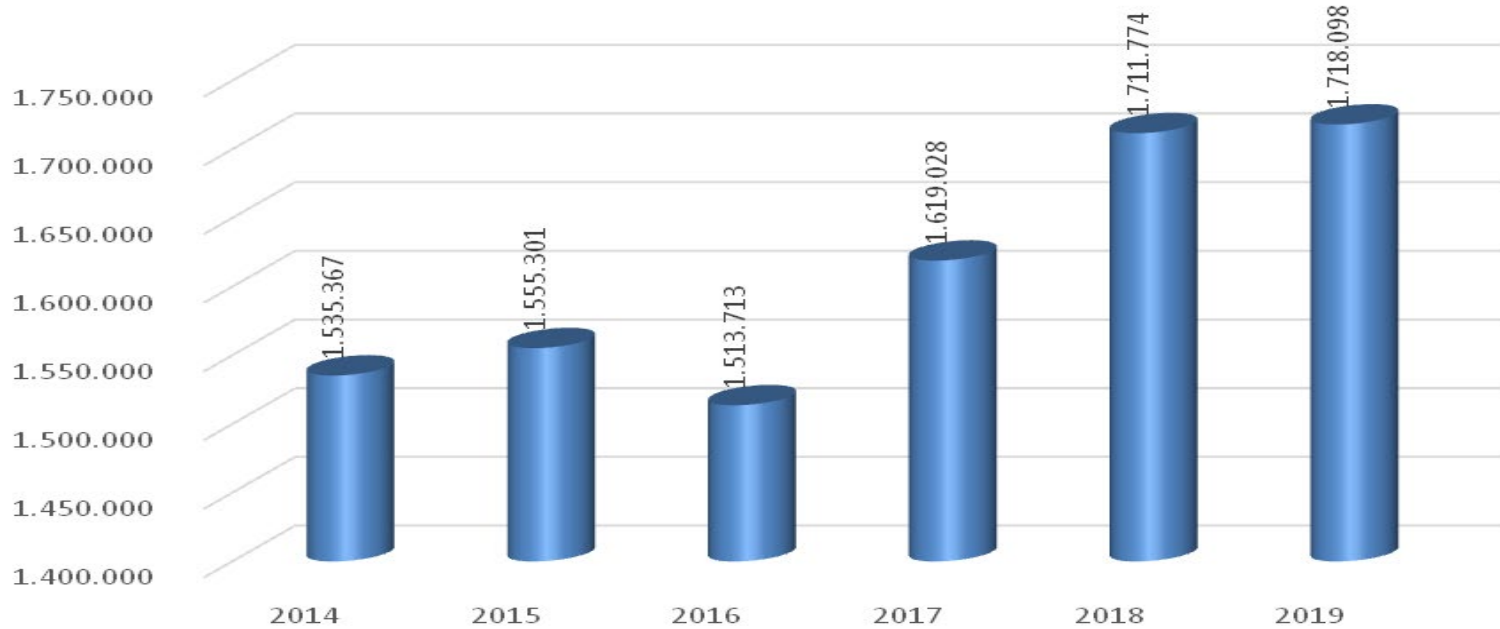

KAYNAK: BÜGEM

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.1. Tohumculuk Sektöründe Üretim Miktarları

2019 Yılı İtibarıyla Süs Bitkisi Üretim Miktarları (1000 adet)

KAYNAK: BÜGEM

MİLLÎ TOHUMCULUK

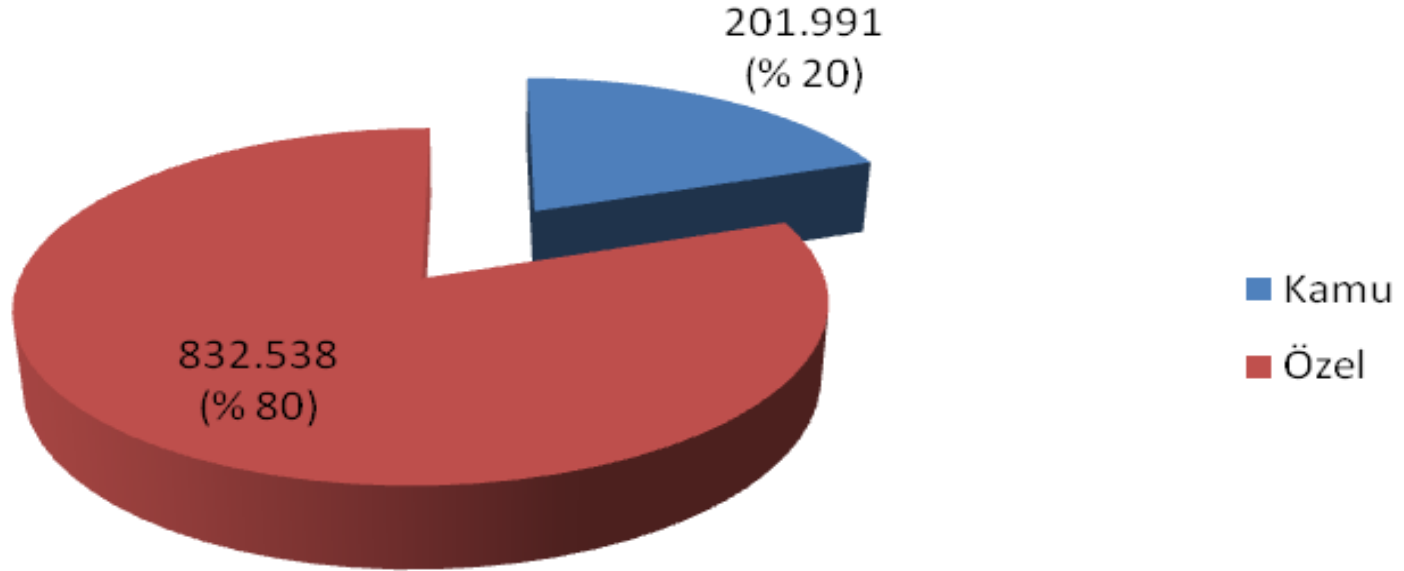
TÜRKTOB

www.turktob.org.tr

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.1. Tohumculuk Sektöründe Üretim Miktarları

2019 Yılı İtibarıyla Önemli Türlerde Kamu ve Özel Sektör Tohum Üretim Miktarları (ton)

KAYNAK: BÜGEM

MİLLÎ TOHUMCULUK

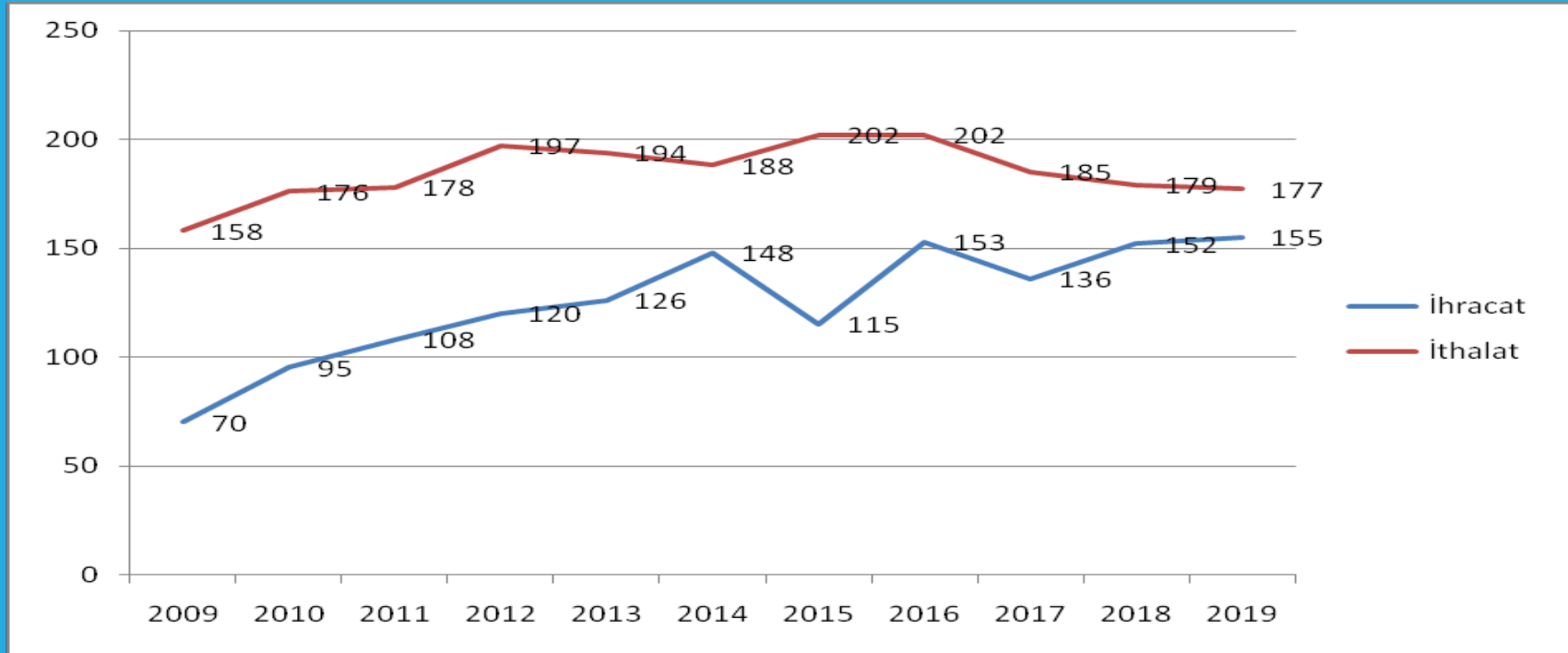
TÜRKTOB

www.turktob.org.tr

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.2. Tohumculuk Sektörünün Dış Piyasalardaki Durumu

Yıllar İtibarıyla Tohum İthalat ve İhracat Değerleri (milyon dolar)

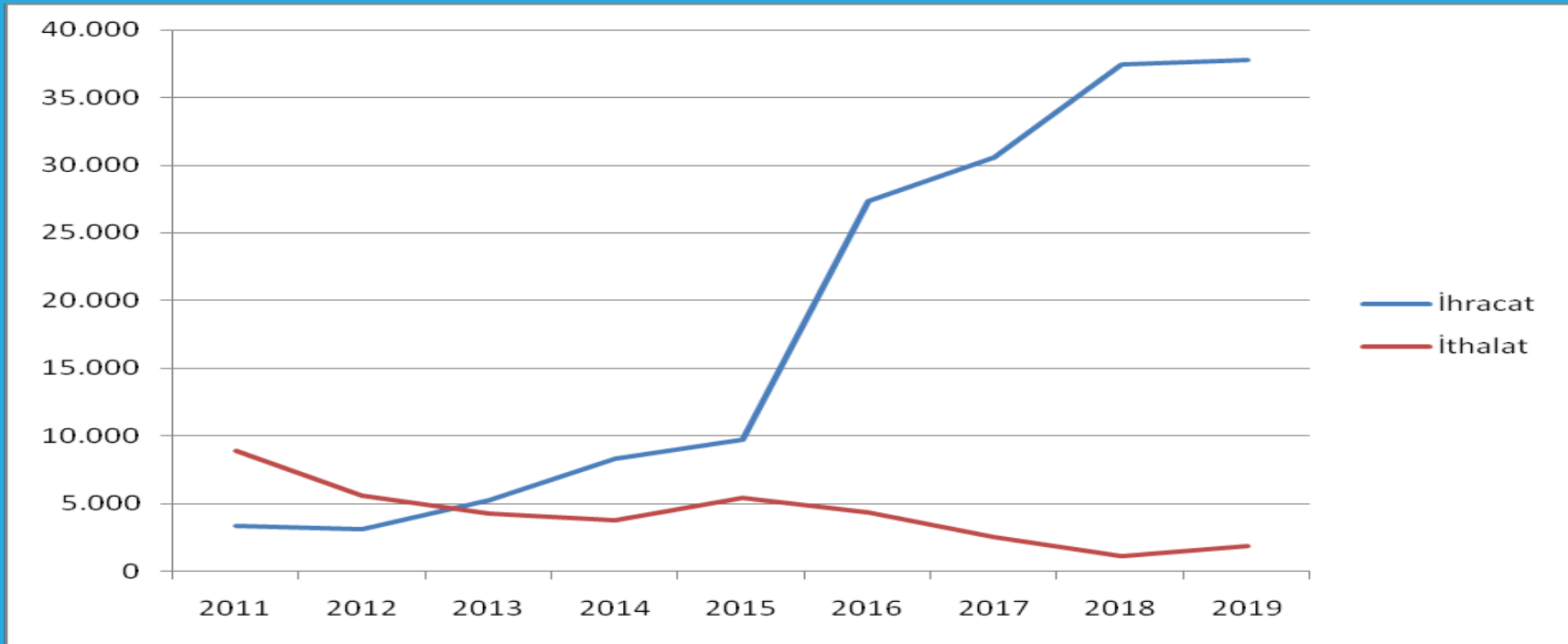
KAYNAK: BÜGEM

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.2. Tohumculuk Sektörünün Dış Piyasalardaki Durumu

Yıllar İtibarıyla Fidan İthalat ve İhracat Değerleri (milyon dolar)

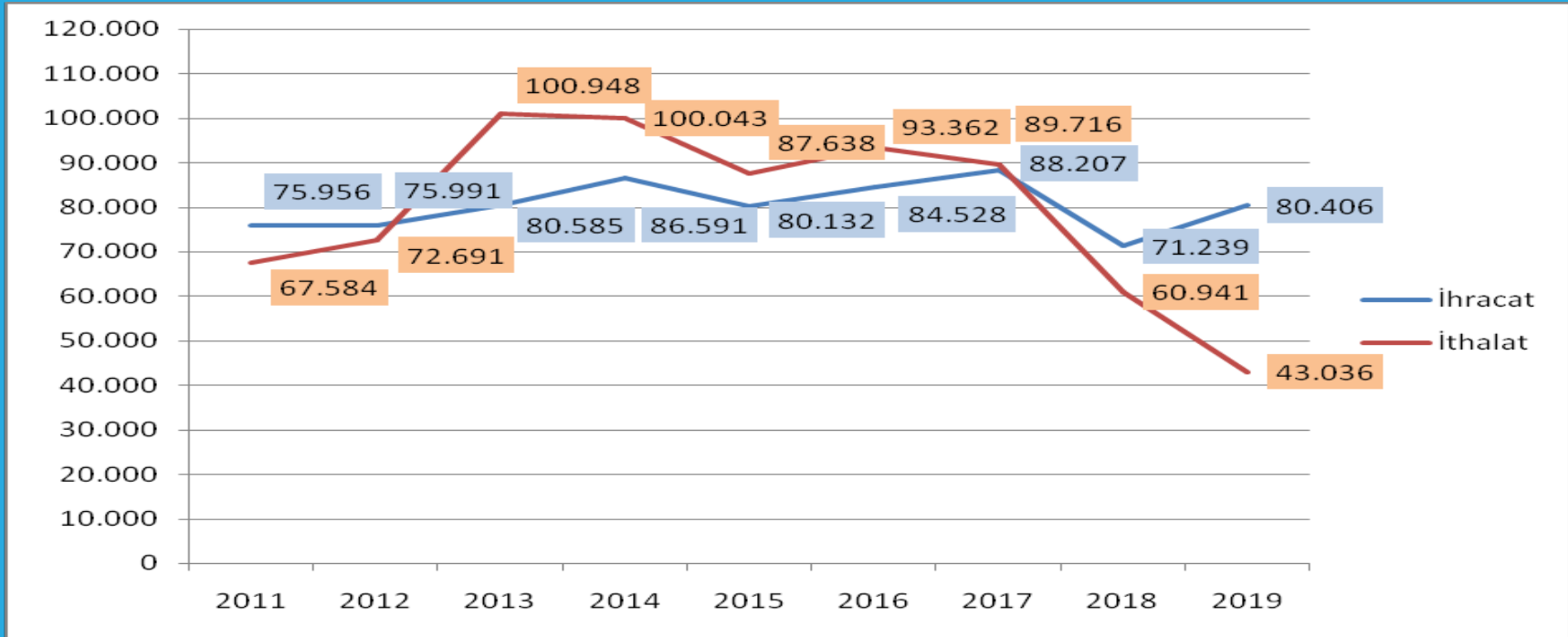

KAYNAK: BÜGEM

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.2. Tohumculuk Sektörünün Dış Piyasalardaki Durumu

Yıllar itibarıyla Süs Bitkileri Sektöründe Toplam İthalat ve İhracat Değerleri (milyon dolar)

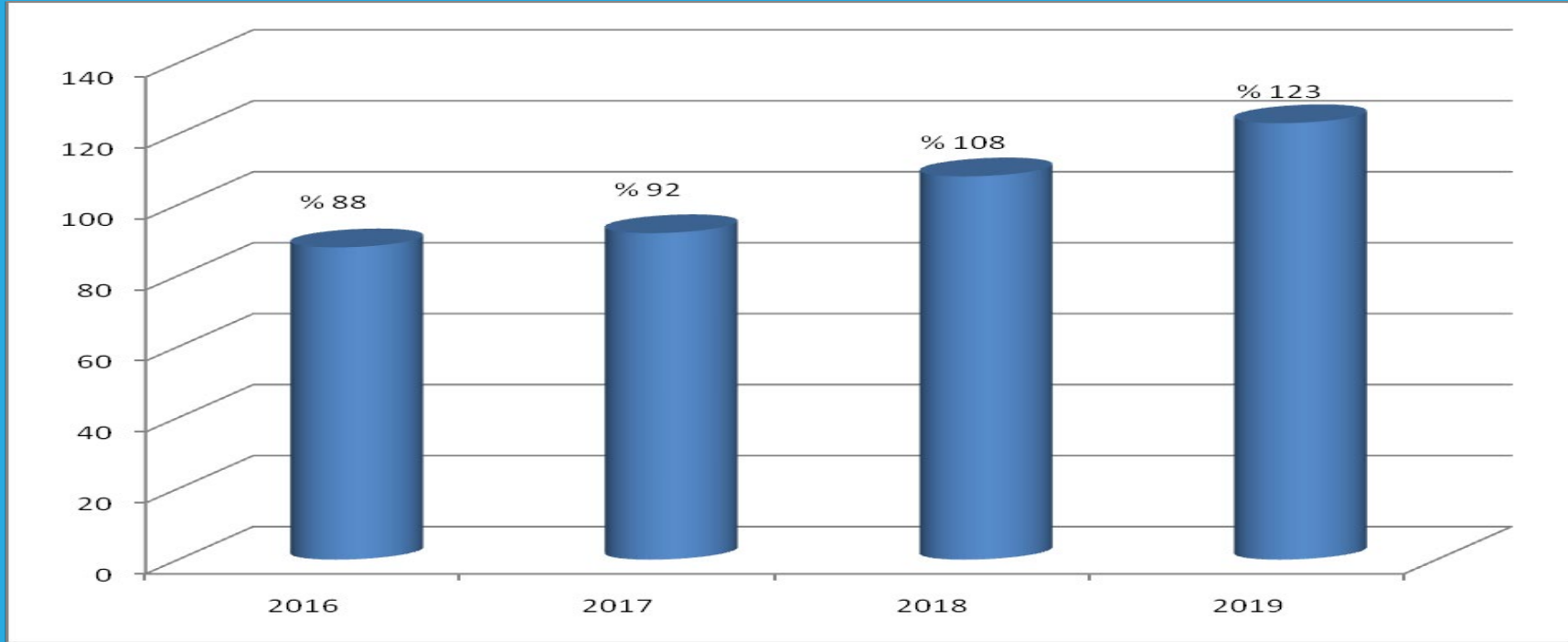

KAYNAK: TÜİK

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.2. Tohumculuk Sektörünün Dış Piyasalardaki Durumu

Yıllar İtibarıyla Tohumculuk Sektörü- İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)

KAYNAK: BÜGEM

MİLLÎ TOHUMCULUK

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

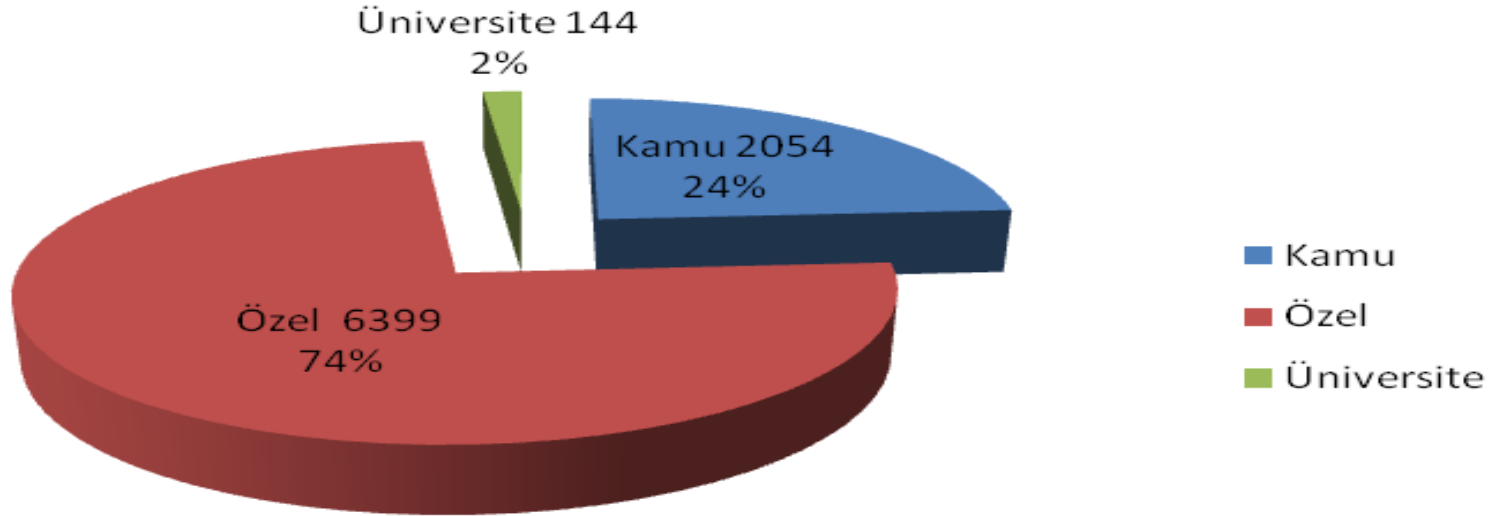
3.3. Çeşit Sayıları

TÜRKTOB

www.turktob.org.tr

Haziran 2020 İtibarıyla Tescilli Çeşitlerin Sektörel Dağılımı

Toplam: 8597 Çeşit

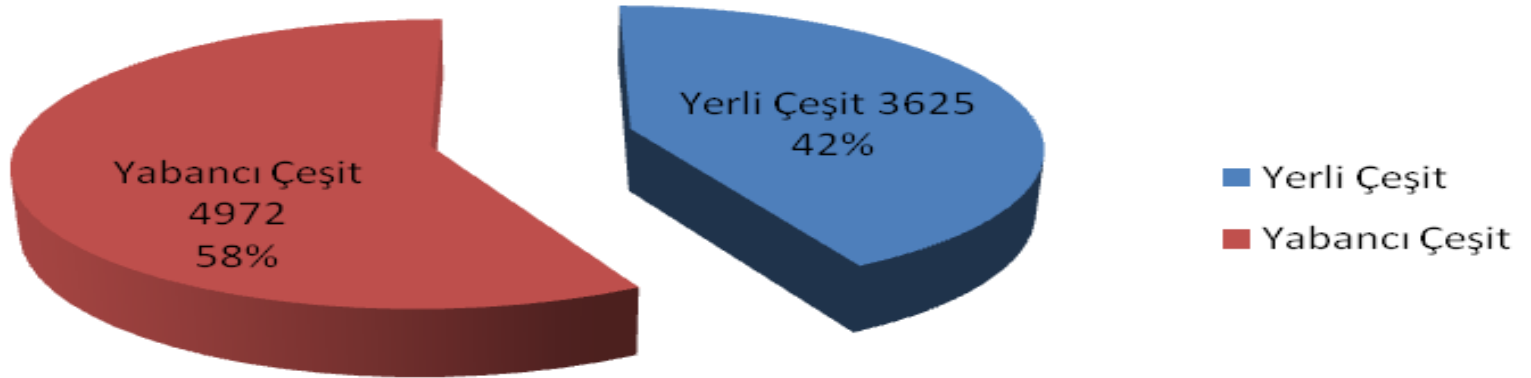
KAYNAK: TTSM

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.3. Çeşit Sayıları

Haziran 2020 itibarıyla Toplam Yerli ve Yabancı Çeşit Sayısı

KAYNAK: TTSM

MİLLÎ TOHUMCULUK

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

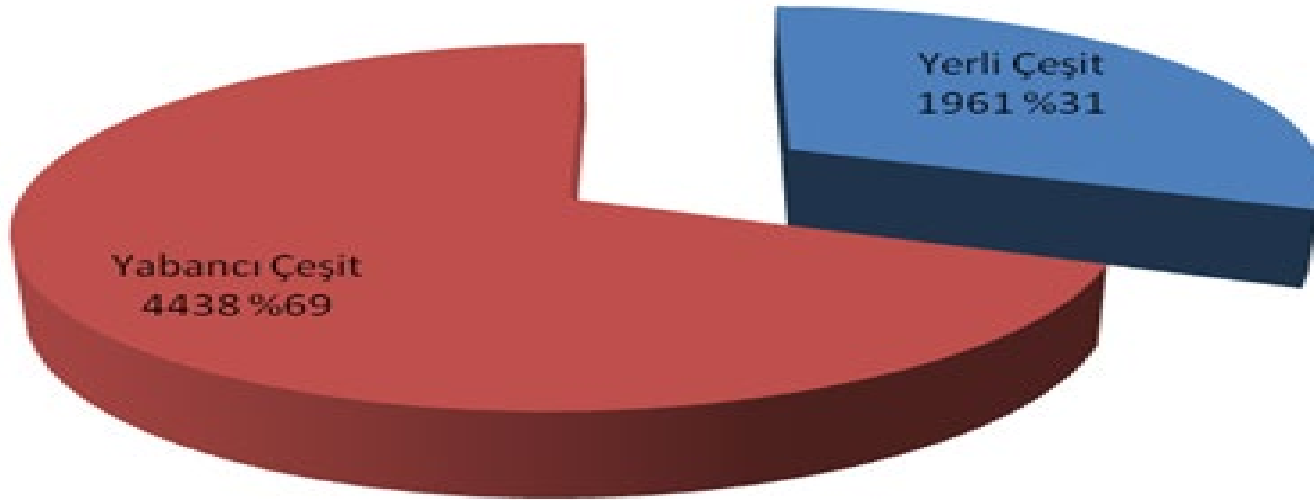
3.3. Çeşit Sayıları

TÜRKTOB

www.turktob.org.tr

Haziran 2020 itibarıyla Özel Sektörün Tescil Ettirdiği Yerli ve Yabancı Çeşit Sayısı

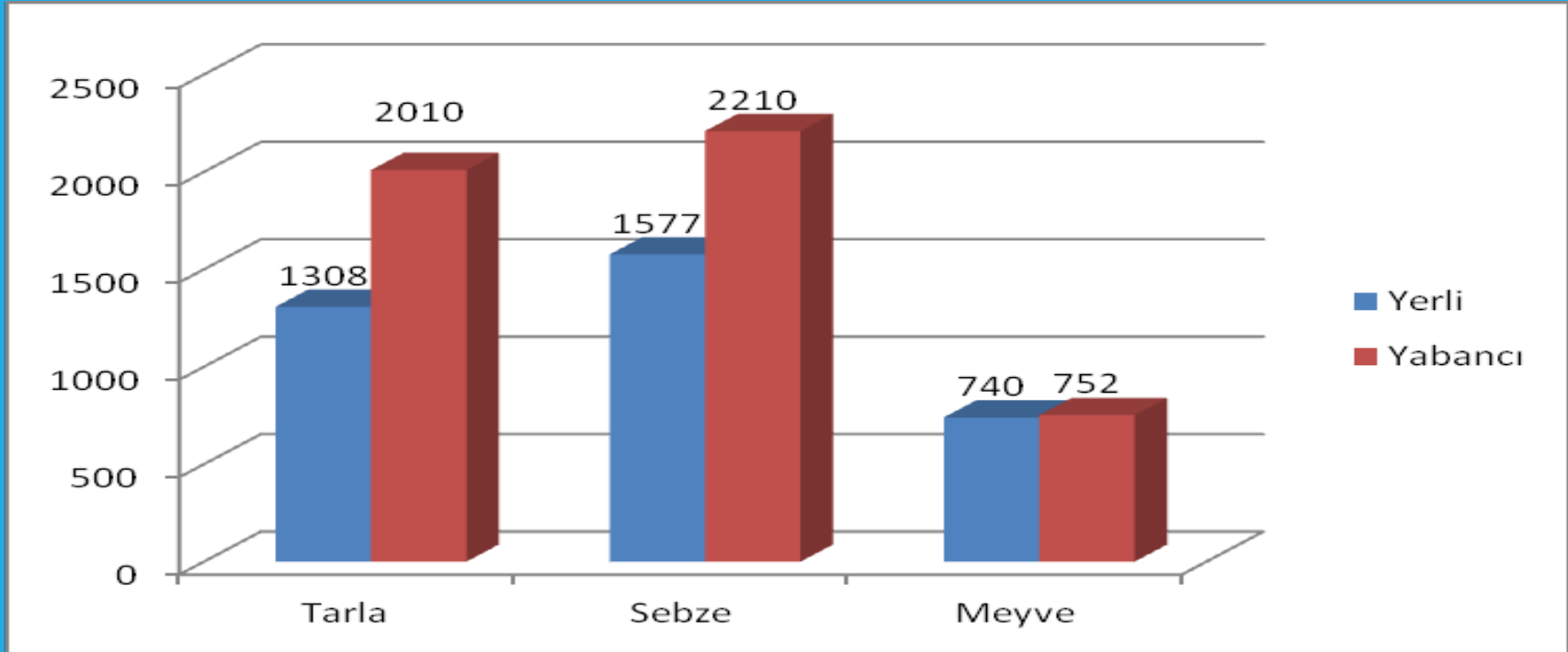

KAYNAK: TTSM

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.3. Çeşit Sayıları

Haziran 2020 İtibarıyla Ürün Gruplarına Göre Yerli ve Yabancı Çeşit Sayıları

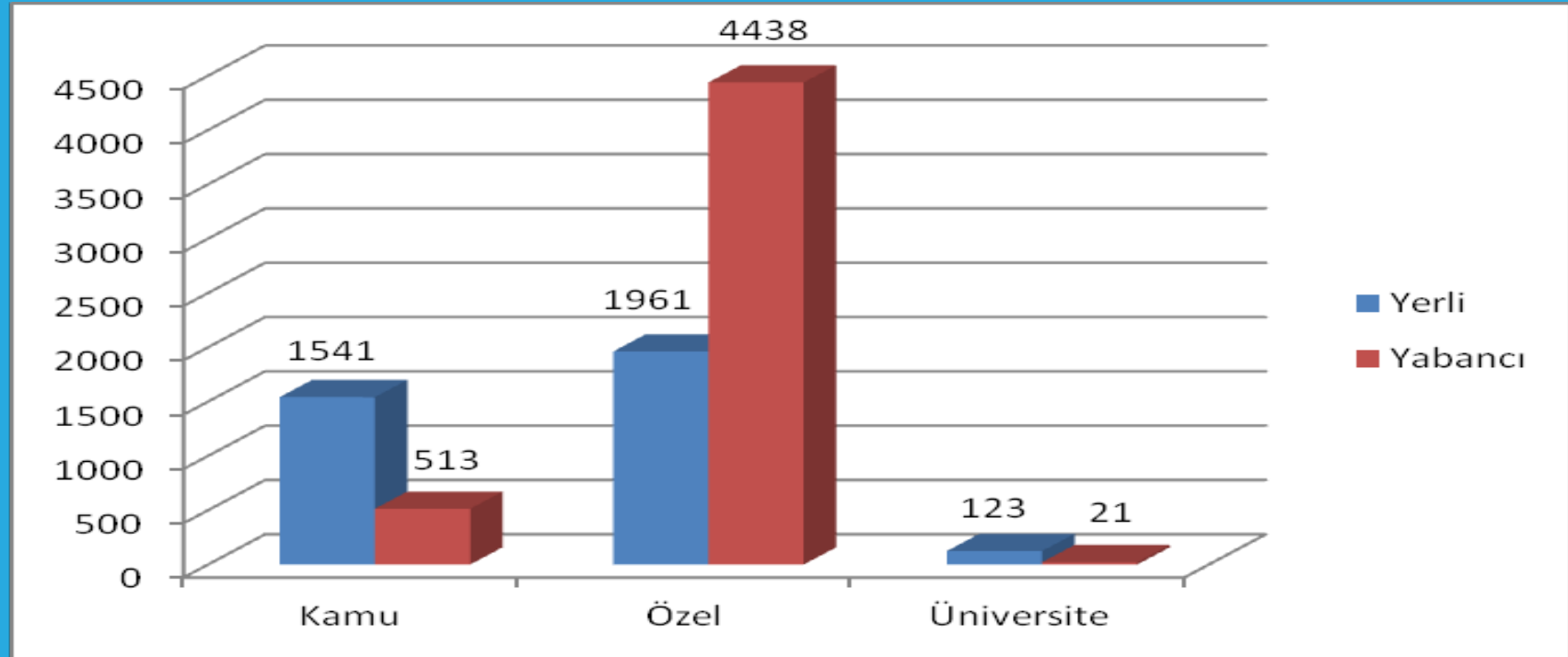

KAYNAK: TTSM

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.3. Çeşit Sayıları

Haziran 2020 İtibarıyla Yerli ve Yabancı Çeşitlerin Sektörel Dağılımı

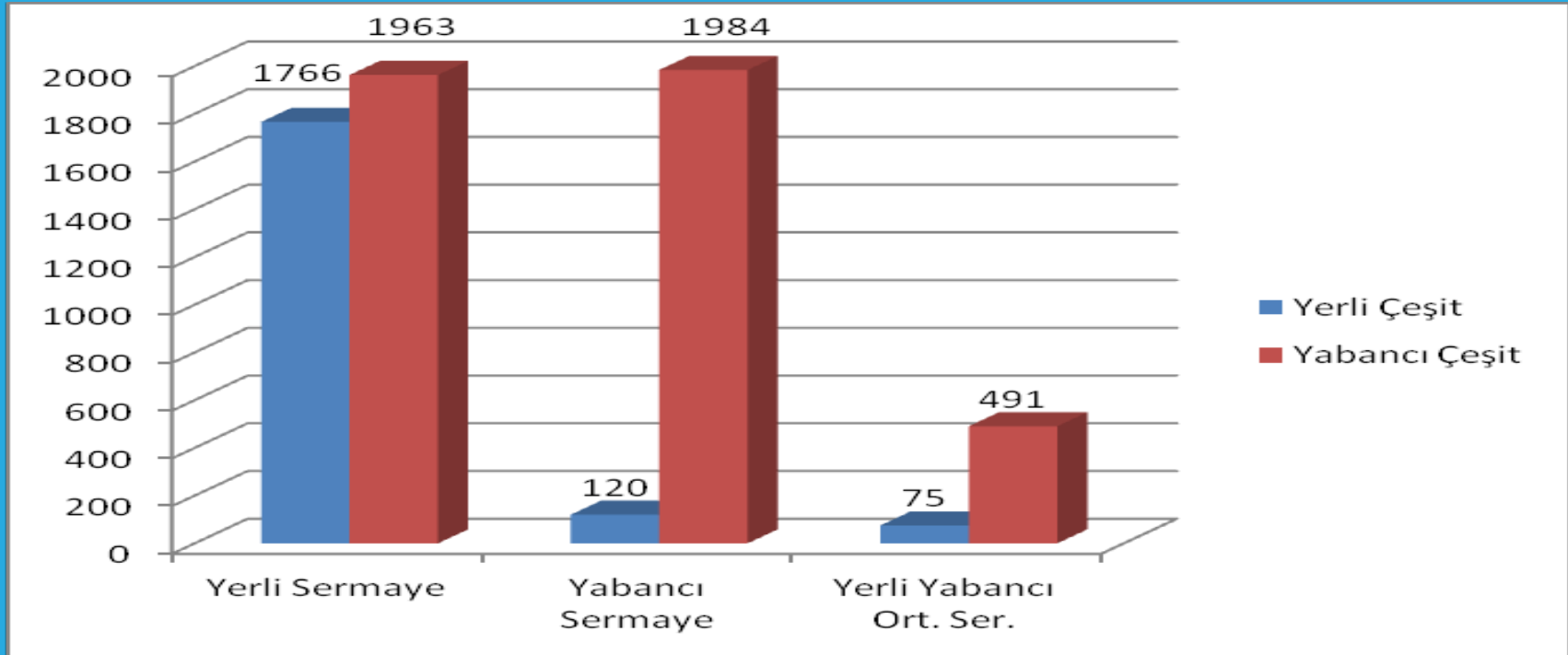

KAYNAK: TTSM

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.3. Çeşit Sayıları

Haziran 2020 itibarıyla Çeşit Sayısının Firmaların Sermaye Yapılarına ve Orijinine Göre Dağılımı

KAYNAK: TTSM

MİLLÎ TOHUMCULUK

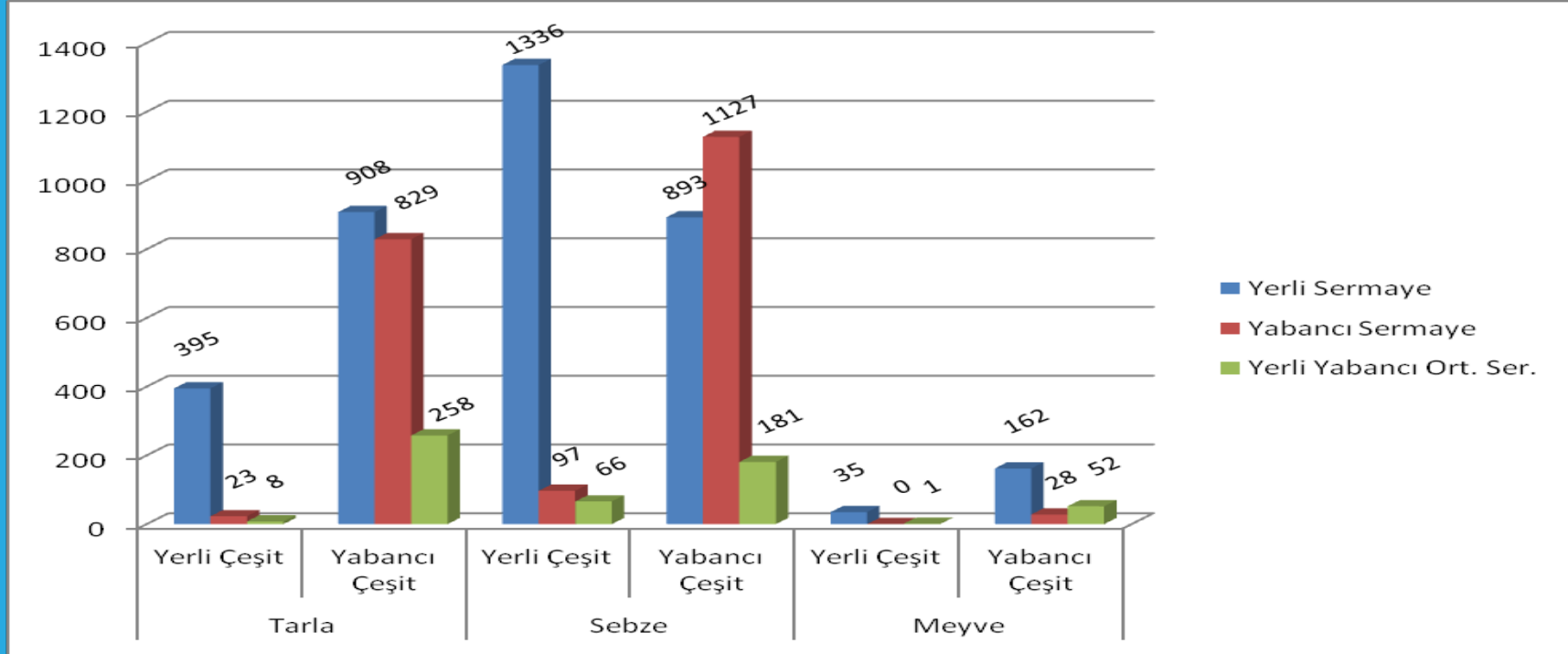
TÜRKTOB

www.turktob.org.tr

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.3. Çeşit Sayıları

Haziran 2020 itibarıyla Çeşit Sayısının Ürün Gruplarında Firmaların Sermaye Yapıları ve Orijine Göre Dağılımı

KAYNAK: TTSM

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.4. Şirketlerin Sermaye Yapıları ve Pazar Payları

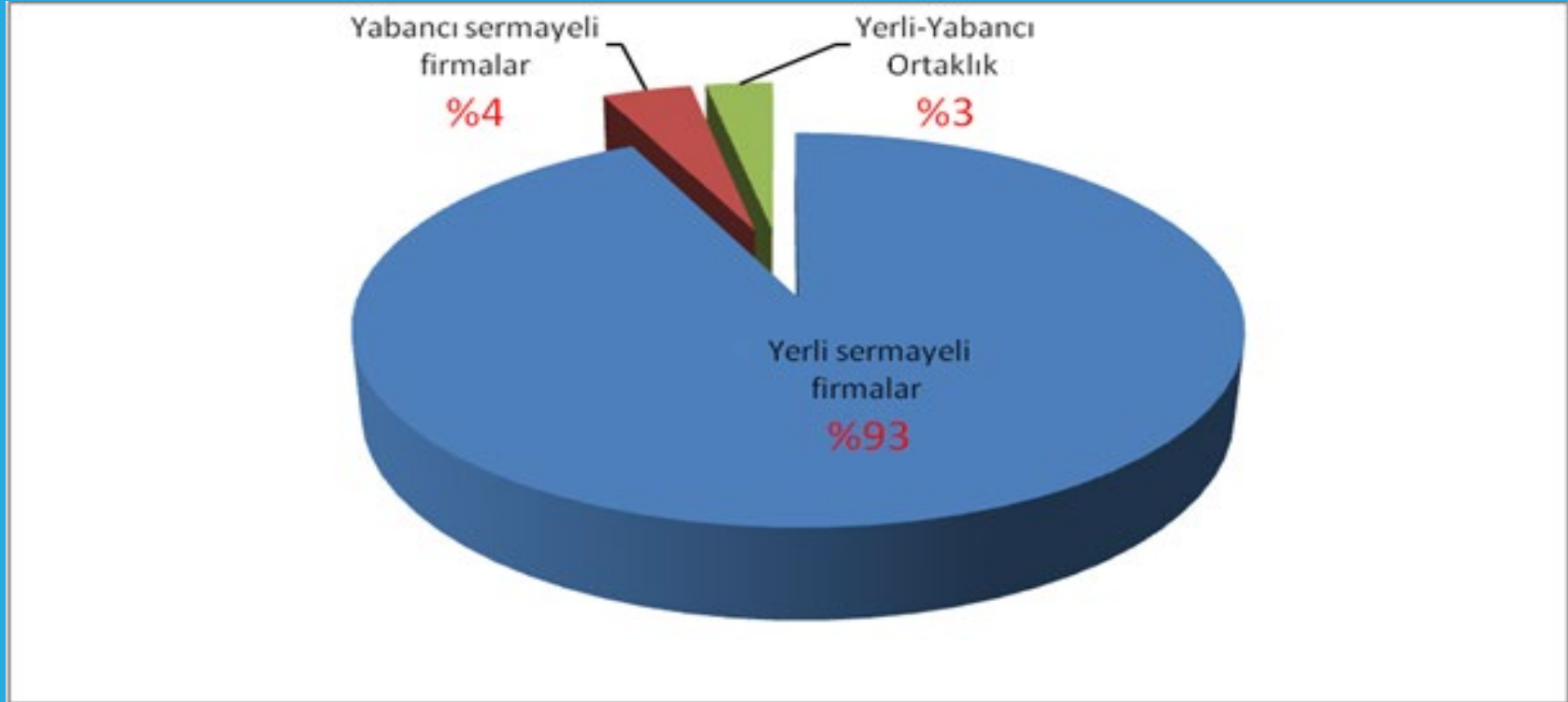
- Sektörde faaliyet gösteren firmaların sermaye yapılarına göz atılacak olursa fide, fidan ve süs bitkilerinde faaliyet gösteren firmaların hemen hemen tamamı yerli sermaye veya çok az bir kısmı yerli-yabancı ortaklığı şeklindedir. Pazar payları da buna paraleldir.
- Tohum alanındaki firmaların ise %93 ü yerli sermayeli, %3 ü yerli-yabancı ortaklığı, %4 ü de yabancı sermayelidir.
- Pazar payına bakıldığında ise yerli sermayeli firmaların pazar payı %51, yerli-yabancı ortaklı firmaların %19, yabancı sermayeli firmaların ise %30 dur.
- Görüleceği gibi tohum alanında yabancı sermayeli firmalar önemli ölçüde pazar payına sahiptirler.

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.4. Şirketlerin Sermaye Yapıları ve Pazar Payları

Tohum Firmalarının Sermaye Yapılarına Göre Dağılımı

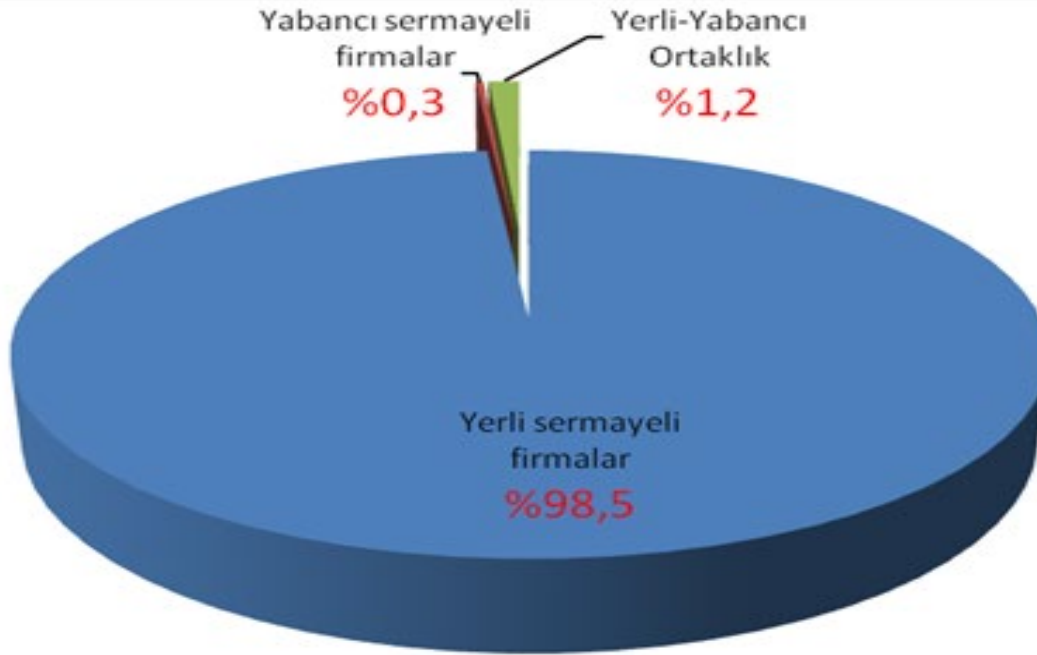

KAYNAK: TSÜAB

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.4. Şirketlerin Sermaye Yapıları ve Pazar Payları

Fidan Firmaların Sermaye Yapılarına Dağılımı

KAYNAK: FÜAB

MİLLÎ TOHUMCULUK

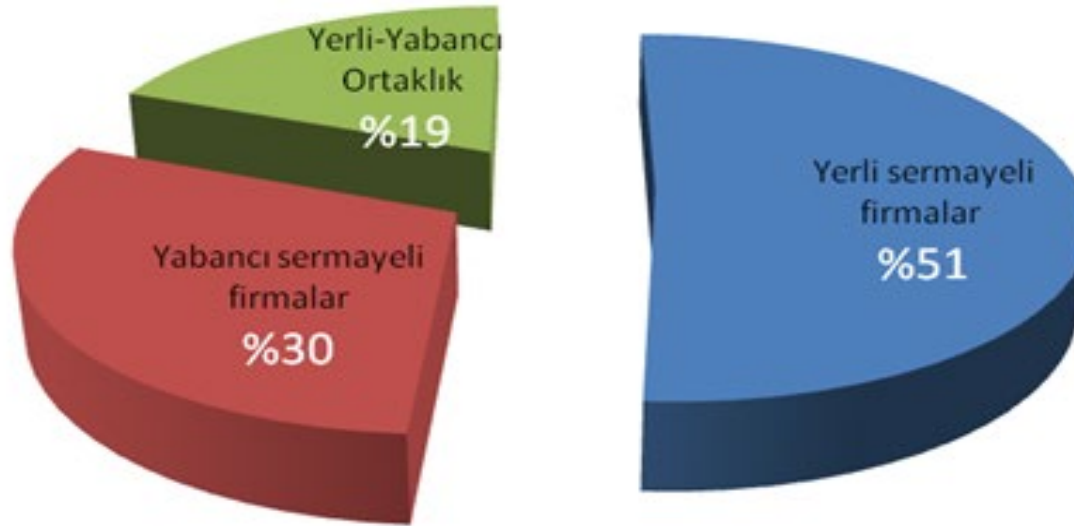
TÜRKTOB

www.turktob.org.tr

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.4. Şirketlerin Sermaye Yapıları ve Pazar Payları

Tohum Firmalarının Sermaye Yapılarına Göre Pazar Payları

KAYNAK: TSÜAB

- Tohumculuk sektörünün en önemli ihtiyacı, yeterli AR-GE çalışmalarının yapılabilmesi ve üretilen bilgi ve teknolojinin üreticiler tarafından kullanılabilmesidir. Ancak sektörde AR-GE'nin içinde bulunduğu bazı darboğazlar vardır.

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.5. AR-GE Durumu

- Kamuda ve özel sektörde AR-GE çalışmalarını yürütecek personel nitelik ve nicelik bakımından yetersizdir. Özel sektörün AR-GE çalışmalarında yer alan elemanların bilgi birikiminin geliştirilmesinde kamudan faydalanma oranı düşük seviyededir.
- AR-GE çalışmaları yüksek teknik bilgi, personel, ekipman, finans ve sabır isteyen, uzun süreli ve riskli bir iştir. Çalışmalarda geri dönüşümün de uzun zaman alması, özel sektörün bu konuya yeteri kadar yatırım yapmamasına neden olmakta ve AR-GE birimleri oluşturulamamaktadır.

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.5. AR-GE Durumu

- Özel sektör firmaları AR-GE için yeterli maddi kaynağa ve sermaye birikimine sahip olmayıp AR-GE yapan kamu kurumlarının da kaynakları sınırlıdır. Özel sektöre verilen AR-GE kredi ve finans desteği yetersizdir ve kullandırma süreleri de AR-GE'nin tabiatına uygun olacak şekilde uzun süreli değildir.
- AR-GE yapan Bakanlık - üniversite - özel sektör - sanayiciler ve kullanıcılar arasında iletişim de yetersizdir. Ülkemiz AR-GE çalışmaları çok disiplinli yaklaşımdan uzaktır ve ortak proje üretme, bilgi paylaşımı ve kaynakların birlikte kullanımında eksiklik vardır.

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.6. Yapısal ve Kurumsal Organizasyon

3.6.1. Örgütlenme

2006 yılında 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu ile; tohumculuk sektörünün yeniden yapılandırılması ve geliştirilmesi için gerekli olan düzenlemeleri gerçekleştirmek amacıyla birlikler oluşturulmuştur.

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.6. Yapısal ve Kurumsal Organizasyon

3.6.2. Alt Birlikler

- Alt birlikler, tohumculuk sektörünün geliştirilmesi ile sektörde faaliyet gösteren gerçek veya tüzel kişiler arasında mesleki dayanışma sağlayarak mesleki faaliyetleri kolaylaştırmak, tohumculuk faaliyetinde bulunanların ekonomik ve sosyal haklarının korunmasını sağlamak ve mevzuatla verilen görevleri yerine getirmek amacıyla bitki ıslahçıları, fidan üreticileri, fide üreticileri, süs bitkileri üreticileri, tohum dağıtıcıları, tohum sanayicileri ve üreticileri ile tohum yetiştiricileri tarafından kurulan, tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır. Bugün itibarıyla alt birlik üyelerinin toplam sayısı 54.000 civarındadır.

3. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNDE MEVCUT DURUM

3.6. Yapısal ve Kurumsal Organizasyon

3.6.3. Türkiye Tohumcular Birliği

- Türkiye Tohumcular Birliği; alt birlikler arasındaki işbirliği ve dayanışmayı temin etmek, tohumculuk sektörünün geliştirilmesi ile sektörde faaliyet gösterenler arasında mesleki dayanışma sağlamak ve mevzuatla verilen görevleri yerine getirmek amacıyla alt birliklerce kurulan, tüzel kişiliğe sahip, kamu kurumu niteliğinde meslek üst kuruluşudur. Alt birlikler, Birliğe üye olmak zorundadır.

4. YAPILMASI GEREKENLER

4.1. Kamudan Beklenenler

4.1.1. Mevzuat Konusunda Yapılması Gerekenler

- 5553 Sayılı Tohumculuk Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 2006 yılından bu yana geçen süre içinde, Kanun'da değişmesi gereken hususlar konusunda uygulamadaki zorluk ve pratiklerden gelen önemli bir veri birikimi oluşmuştur. Bu birikimin ışığı altında bazı değişikliklerin yapılması gerekmektedir.

4. YAPILMASI GEREKENLER

4.1. Kamudan Beklenenler

4.1.1. Mevzuat Konusunda Yapılması Gerekenler

- Kanun'un 12. maddesi 1. Fıkrası a) ve f) bentleri ile 3. Fıkrasında düzenlenen fiiller için Kanun'da öngörülen 5 yıl süreli faaliyetten men yaptırımının Anayasanın orantılılık ilkesine aykırı olması ve tohumculuk sektöründe istihdamı olumsuz etkilemesi nedeniyle kaldırılması uygun olacaktır.
- Birlik seçimlerinin 2 yılda bir yerine 4 yılda bir yapılması, Yönetim Kurullarının daha iyi hizmet vermesine imkân tanıyacağından faydalıdır
- Kanun'un 24. maddesinde belirtilen %0,3 komisyon, toplanmasında yaşanan güçlükler dikkate alınarak, %0,1 olarak değiştirilmiştir, ancak Birliklerin bu konuda üyelerin bilançolarını inceleyebilmelerine ve gerekirse vergi dairelerinden bilgi talep edebilmelerine imkân tanıyacak düzenlemenin yapılmasına ihtiyaç vardır.

4. YAPILMASI GEREKENLER

4.1. Kamudan Beklenenler

4.1.1. Mevzuat Konusunda Yapılması Gerekenler

- Üyelikten çıkarma ve çıkma konusu tereddütlere mahal vermeyecek şekilde düzenlenmelidir.
- Aynı şekilde ikincil mevzuatlarında gözden geçirilip günün şartlarına göre güncellenmesi kaçınılmazdır. Bu kapsamda kayıt yönetmeliği öncelikle ele alınmalıdır. Bu çalışmaların en kısa zamanda yapılmasında fayda vardır.
- Bunun yanında sektörle ilgili 5174 Sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ve 5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun gibi bazı kanunlarda da sektör lehine bazı değişikliklerin yapılması gerekmektedir.

4. YAPILMASI GEREKENLER

4.1. Kamudan Beklenenler

4.1.2. İhtiyaç ve Destekleme Talepleri

- Tohumculuk sektörünün en önemli ihtiyacı, yeteri kadar araştırma-geliştirme çalışmalarının yapılabilmesi ve üretilen bilgi ve teknolojinin sektör tarafından kullanılabilmesidir. Bu kapsamda en önemli konu ise çeşit geliştirmedir. Çeşit geliştirmede hedef ise verimli, kaliteli, stres şartlarına, hastalık ve zararlılara dayanıklı, tüketici, sanayici, pazar ve çiftçi tercihlerine uygun çeşitlerdir. Ancak bu önemli olduğu kadar da zor, büyük yatırım gerektiren ve uzun zaman alan bir faaliyettir. Bu nedenle öncelikle çeşit geliştirme çalışmaları olmak üzere AR-GE faaliyetleri desteklenmelidir.

4. YAPILMASI GEREKENLER

4.1. Kamudan Beklenenler

4.1.2. İhtiyaç ve Destekleme Talepleri

- Özel sektör tarımsal araştırma kuruluşlarında çalışan araştırmacıların yurt içi ve yurt dışı eğitimlerine devletin destek sağlaması önemlidir.
- Özel şirketlerin bitki ıslahı ve çeşit geliştirme ile ilgili AR-GE altyapısı (laboratuvar, araştırma istasyonu, tesis, alet-ekipman vb.) kurmaları hususunda hibe ve düşük maliyetli kredi şeklinde kamu desteği sağlanmalıdır.
- Bitki ıslah çalışmaları sonucu yerli sermayeli firmalarca Türkiye’de geliştirilen yeni bitki çeşitlerinin tescili ve üretim izinleri için alınacak ücretler en az yarı yarıya düşürülmeli ve bu çeşitlerin tohumluklarının ihracat mevzuatında gerekli değişiklikler yapılmalı ve ihracata mali yönden destek sağlanmalıdır.

4. YAPILMASI GEREKENLER

4.1. Kamudan Beklenenler

4.1.2. İhtiyaç ve Destekleme Talepleri

- Fidancılıkta ön temel, temel ve sertifikalı üretim materyaline, sertifikalı ve standart fidan üretimine destek verilmelidir.
- Fide üreticilerinin desteklenmesi noktasında, aşılı fide üretimine, bu kapsamda tesis ve donanım ve kayıt dışılığın önlenmesi için aşısız fideye de destek verilmelidir.
- Süs bitkileri üreticilerinin desteklenmesi kapsamında ise kamu elinde kullanılmayan ve nitelikli araziler uzun dönem kiralama ile süs bitkileri üreticilerine tahsis edilmelidir. Sektörün en büyük alıcısı konumundaki belediyelerin yerli üretimden yana tercih kullanmaları sektöre farklı bir ivme kazandıracaktır.

4. YAPILMASI GEREKENLER

4.1. Kamudan Beklenenler

4.1.2. İhtiyaç ve Destekleme Talepleri

- KOBİ desteklerinden tohumluk bayilerinin de istifade etmesi ve kümeleşme oluşturanlara tohumluk ambarı vb. yapılmasında kredi veya hibe verilmesi sağlanmalıdır.
- TAGEM tarafından geliştirilen hat ve yarı yol materyalinin, sektör kullanımına sunulmasındaki şartlar teşvik edici olmalıdır.
- Özel sektör AR-GE faaliyetlerinin özendirilmesi amacıyla, tohumculuk AR-GE desteklerinde proje hazırlama, uygulama ve bilgiye ulaşım gibi konularda pozitif bir ayrımcılığa gidilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- Tohum yetiştiricilerine tohumluk yetiştirme amaçlı almış olduğu sertifikalı tohumluğa verilecek olan destek, çiftçilere verilen sertifikalı tohumluk kullanım desteğinden %100 oranında daha fazla verilebilir veya yetiştiricinin elde etmiş olduğu sertifikalı tohum olacak ürüne çiftçiye verilen destekten %50 oranında daha fazlasının verilmesi şeklinde destek verilmelidir.

4. YAPILMASI GEREKENLER

4.1. Kamudan Beklenenler

4.1.3. Problemler ve Çözümler

- Sektörde KDV Uygulamaları tür, sektör ve iller arasında %1 ile %18 arasında değişmektedir. KDV oranlarındaki bu farklılıklar giderilmeli ve süs bitkileri ve fidede %8, tüm tohumlarda ve fidanda %1 olarak uygulanmalıdır.
- Tohumculuk sektörü ağırlıklı olarak T.C. Ziraat Bankası tarafından, “T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince (TKK) Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli (Sıfır Faizli) Yatırım ve İşletme Kredisı” imkânlarından faydalanmaktadır. Bu kredilerin vadesi 10 yıla çıkarılmalı, teminat şartları hafifletilmeli ve ihracata bağlı üretimler finanse edilmelidir.
- Dış ticaret odaklı kredileri kullanmada finansman çeşitlerinin elverişsiz ve pahalı olması, yüksek komisyon ve faiz oranları, krediye ulaşım ve kullanım şartlarının zorluğu, bankacılık sektörünün yenilikçi/ yaratıcı finansal çözümler üretememesi ve tahsil edilemeyen ihracat alacakları gibi sorunlar çözülmelidir.

4. YAPILMASI GEREKENLER

4.1. Kamudan Beklenenler

4.1.3. Problemler ve Çözümler

- Tohumculuk sektörü, emek yoğun bir sektör olup tohumluk üretiminin yanı sıra inşaat, nakliye, plastik, ambalaj, etiketleme gibi sektörleri de desteklemekte ve bu geniş yelpazesıyla önemli ölçüde istihdam sağlamaktadır. Oldukça yoğun rekabetin yaşandığı sektörde işletmelerin devamı, modernizasyonu, geleceğe dönük yatırımlarla büyüebilmeleri ve uluslararası alanda rekabet avantajı elde edebilmeleri önemli oranda finans gerektirmektedir. Bunun da ancak devlet destekli tarımsal kredilerden sağlanabileceği açıktır. Sübvansiyonlu kredilerin Halkbank ve Vakıfbank gibi diğer kamu bankalarından da kullanılması ile rekabet ortamının oluşması ve rekabetin getirdiği iyileşmenin uygulamaya yansması sağlanmalıdır.
- Sonuç olarak sektörün finans ihtiyacının çözümünde sektöre uygun modellerin ve uygulamaların geliştirilmesi gerekmektedir.

4. YAPILMASI GEREKENLER

4.1. Kamudan Beklenenler

4.1.3. Problemler ve Çözümler

- 5553 Sayılı Tohumculuk Kanununun alt birliklerle ilgi 5. bölümünün, üyelikle ilgili olan 17. maddesinde “Tohumculukla ilgili faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişiler, faaliyet konuları ile ilgili alt birliğe üye olmak zorundadır” ifadesi yer almaktadır. Buna rağmen birliklerimize üye olmadan faaliyet yürütenlerin olduğu görülmektedir. Bakanlık İl Müdürlüklerince bu durum daha yakından takip edilmeli ve önlenmelidir. Ayrıca her türlü kamu alımlarında ve desteklemelerde alt birlik üyeliği aranmalıdır.
- T.C. Tarım ve Orman Bakanlığınca döner sermaye ücretleri her yıl düzenli bir şekilde artırılmaktadır. Ülkemiz tarımı için stratejik bir girdi olan tohumluğun üretimine, ithaline veya ihracına ilişkin iş ve işlemlerden alınan ve her yıl artarak devam eden ücretlerin fazlalığı tohumculukta maliyeti arttıran temel unsurlardan biri haline gelmiştir. Bu durumun gözden geçirilmesi ve ücretlerin düşürülmesi gerekmektedir.

4. YAPILMASI GEREKENLER

4.1. Kamudan Beklenenler

4.1.3. Problemler ve Çözümler

- Tohumculukla doğrudan ilgisi ve konu uzmanı olmayan, yeterli bilgisi de bulunmayan birtakım kişilerin bilmeden veya kasıtlı olarak doğru olmayan, bilimsellikten uzak bilgiler açıkladıkları ve bazı iddialar öne sürdükleri görülmektedir. Bu durum kamuoyunda bilgi kirliliğine ve kafa karışıklığına sebep olmakta ve sektörün yakaladığı ivmeyi olumsuz olarak etkilemektedir. Sektör olarak bu konu yakından takip edilmekte, gerekli düzeltme ve tekzipler yapılmaktadır.
- Ancak tohumculukla ilgili kamuoyu oluşturulması ve bilgi kirliliğinin önlenmesi konusunda Bakanlığın desteği önemlidir. Bakanlığın bu konuda sektörle birlikte çalışması ve her platformda bu desteğin verilmesi sektörü daha da güçlendirecek ve yakalanan ivmenin artarak sürdürülebilmesine katkıda bulunacak, aynı zamanda kamuoyunun da bu konuda daha rahat olmasını sağlayacaktır. Bu şekilde milli tohumculuk kavramı kamuoyu tarafından daha kolay sahiplenilecektir.

4. YAPILMASI GEREKENLER

4.2. Özel Sektörün Yapması Gerekenler

4.2.1. Yönetişim

- Bütün bu uygulamada karşılaşılan dar boğazlar, problemler ve ihtiyaçlarla birlikte sektörün de yapması gereken birtakım iş ve işlemler, alınması gereken önlem ve sorumluluklar vardır.
- Sektöre daha iyi hizmet verebilmek adına birliklerin kurumsal yapı ve kapasitenin daha da güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu amaçla 5 yıl için hazırlanan stratejik plan uygulanmaktadır. Bu kapsamda; birlik bünyelerinde ihtiyaç olan uzmanlık alanlarında birimlerin oluşturulması işi tamamlanacak ve buna uygun personel istihdamı sağlanacak, sektör paydaşları arasında bilgi paylaşımı, iletişim ve iş birliğinin arttırılması için çalışılacak ve sektöre yönelik bilgi kirliliğinin önlenmesi ile tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilecektir.

4. YAPILMASI GEREKENLER

4.2. Özel Sektörün Yapması Gerekenler

4.2.2. AR-GE ve Yenilikçilik

- Sektörün gelişmesinde en önemli gücün AR-GE olduğu bilinciyle hareket edilecektir. Bu kapsamda; dünyada ve ülkemizde sektördeki bilim ve teknolojik gelişmeler takip edilerek üyeler sürekli bilgilendirilecek, AR-GE çalışmalarının artması için destek verilecek, bu alandaki altyapının güçlendirilmesi için çalışılacak ve yerli gen kaynaklarından bitki ıslah programlarının oluşturulması ve çeşit geliştirmede faydalanılması konularında çalışmalar yapılacaktır.

4. YAPILMASI GEREKENLER

4.2. Özel Sektörün Yapması Gerekenler

4.2.3. Rekabetçilik

- Sektörün rekabet gücünün arttırılabilmesi için çaba gösterilecektir. Bir taraftan üretim maliyetlerinin azaltılabilmesi için gerekli çalışmalar yapılırken diğer taraftan da ihracat imkânlarının arttırılması için çalışılacaktır.
- Türkiye tohumculuğunun uluslararası düzeyde rekabet edebilmesi ancak çeşitlerini ve markalarını üretmesiyle mümkün olabilecektir. Sektörün kendi çeşit ve markalarını üretebilmesi için gerekli olan insan kaynağı, altyapı ve finans gücünü arttırabilecek tedbirler alınacaktır.

4. YAPILMASI GEREKENLER

4.2. Özel Sektörün Yapması Gerekenler

4.2.4. Kayıt Dışılık ile Mücadele

- Yapılacak mevzuat düzenlemeleri ile etkin piyasa denetiminin yapılması, bu denetimlerde birlik veya ilgili alt birlik yetkililerinin yer almasının sağlanması için çalışma yapılacaktır.
- Piyasada üretim ve satış yapan, ilgili alt birliklere üye olan üreticilerin etik kurallara uymaları için gerekli tedbirlerin alınması yönünde çaba sarf edilecektir.
- Haksız rekabetin önlenmesi, tarımsal üretimin artırılması, çiftçi/tohumluk kullanıcısının korunması amacıyla kaliteli, ismine doğru, hastalık ve zararlılardan arı, tohumluk standartlarına uygun tohumlukların üretimi, satışı konularında ve kayıt dışılıkla mücadele için çaba gösterilecektir.

5. HEDEFLER

- Tohum, artan dünya nüfusunun besin ihtiyacının karşılanması için bitkisel üretimde temel girdilerden ve gıda zincirinin önemli halkalarından biri olmasından dolayı ticari olmaktan daha da öte stratejik bir önem kazanmıştır. Bu öneme binaen tohumculuk sektörü, gerek dünya ölçeğinde gerekse ülkemizde gelişmesini sürdürmek zorundadır.
- Bu gelişimi sağlayacak önemli faktörlerin başında, küresel anlamda gelişme eğilimini dikkate almak suretiyle, ülkelerin kendi şartlarına uyan milli politikaların belirlenmesi gelmektedir.
- Ülkemiz tohumculuk politikaları da bu yönde ilerlemekte ve kamu ve özel sektörcü belirlenen hedefler doğrultusunda hazırlanmaktadır.
- Sektördeki bu olumlu ivmenin, kamunun da büyük destek ve pozitif ayrımcılığı ile birlikte daha da artacağı, sektörün kendi çeşit ve markalarını üretebilmesi için gerekli olan insan kaynağı, altyapı ve finans gücünü artıracı tedbirlerin belli bir program dahilinde alınması beklenmektedir.

5. HEDEFLER

- Gıda Güvenilirliğini Ön Planda Tutan, Sürdürülebilir ve Uluslararası Düzeyde Rekabetçi Bir Tohumculuk Sektörü vizyonuna ulaşabilmek açısından bu günden itibaren en kısa zamanda kendine yeten bir sistem oluşturulması gerekmektedir.
- Şu anda Türkiye dünya tohum ticaretinde 11. sırada yer almaktadır. Hedefimiz 2023 yılında bu sıralamada en üst sıralarda yer almaktır.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

- Özellikle bu salgın sürecinden edinilen tecrübe ile birlikte, bu güne kadar dile getirilen birtakım problem ve taleplerin dışında bazı farklı yaklaşımlara ihtiyaç vardır. Bu yaklaşımlar aşağıda özetlenmiştir.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

AR-GE için ek kaynak yaratılmalıdır

- Toplam tarımsal desteklerin belli bir dilimi AR-GE faaliyetlerinde bulunan özel sektör ve kamu kuruluşlarının özellikle bitki ıslahı çalışmalarına kaynak olarak aktarılmalıdır. Bununla birlikte tarımsal ürün ithalatından ayrılacak belli bir komisyonun AR-GE için ayrılması düşünülmelidir.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Özel sektör araştırma kuruluşları denetlenmelidir

- Türk tohumculuğunun dünyada söz sahibi olabilmesi ve ihracat imkanlarının geliştirebilmesi için kendi çeşitlerini geliştirmekten başka şansı yoktur.
- Bugün itibarıyla araştırma yetkisi alan firma sayısı 230 civarındayken bu firmalardan araştırma ve çeşit geliştirme faaliyeti yürütenlerin sayısı çok düşüktür. Bu kuruluşların gerçek çeşit geliştirme işine yönlendirilebilmesi konusunda sayının fazla oluşu dezavantaj yaratmaktadır.
- Bu anlamda araştırmacı kuruluş yetkisi verilme kriterlerinin biraz daha geliştirilmesi ve bu yetkiyi alan firmaların iyi denetlenmesi faydalı olacaktır. Bu denetlemelerde kuruluşun ıslah programları, yaptığı ıslah çalışmaları, geliştirdiği materyal ve çeşitler, istihdam ettiği ıslahçı sayısı ve niteliği gibi kriterler daha ön planda tutulmalı ve kriterleri karşılamayan firmalardan yetkinin geri alınması söz konusu olmalıdır.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Yerli çeşit ve tohumluk teknolojisi geliştiren yerli sermayeli firmalarımızın AR-GE çalışmaları desteklenmelidir

- AR-GE için ihtiyaç olan yeterli alt yapı ve parasal kaynakların yanında yeterli sayıda ve kalitede insan kaynağının temin edilmesi gerekmektedir. İnsana yapılacak yatırım bu alandaki başarının temel kaynağı olacaktır.
- AR-GE çalışmalarında etkinliğin artırılması için araştırma kurumları, üniversiteler ve kullanıcılar arasında iyi bir iş-birliği geliştirilmelidir. Belli kapasitedeki üniversiteler, araştırma enstitüleri ve özel sektör kuruluşlarının bir protokol kapsamında insan kaynağı ve altyapının ortak kullanımı noktasında örnek bir işbirliği sergilemesi sağlanmalıdır.
- Özel sektör kuruluşlarının birleşme şeklinde en azından AR-GE konusundaki güçlerini bir araya getirmesi teşvik edilmelidir.
- Sanayi Bakanlığının faydalı buluş ve patentlere verdiği desteğin tescil olan çeşitlere de verilmesi sağlanmalıdır.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Gen kaynaklarımızın özel sektör tarafından daha verimli kullanılabilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır

- Özel şirketlerin yeterli genetik kaynağa sahip olmamaları bitki ıslahı ve çeşit geliştirme faaliyetlerini olumsuz şekilde etkilemektedir. Bu sebeple, Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı gen ve tohum bankalarının yönetilmesi ve işletilmesinde özel sektör taleplerinin doğru bir şekilde dile getirilebilmesi açısından özel kesimin rol ve görev almasına imkân tanıyacak bir düzenleme yapılmalıdır. Bu amaçla, Türkiye Bitki Gen Kaynakları Yönetim Kurulu oluşturulmalı ve bu Kurulda sektör yeterli şekilde temsil edilmelidir.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Kamu araştırma enstitüleri çeşit yerine materyal geliştirmeye yönlendirilmelidir

- Kamu araştırma enstitüleri özellikle Yeni Bitki Çeşitlerine Ait İslahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun'unun çıkarılmasından sonra çeşit geliştirme faaliyetlerine ağırlık vermişlerdir. Bu açıdan olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Ancak ağırlıklı olarak iki konuda olumsuzluğa yol açmıştır;
 - Enstitüler, çeşit geliştirme konusunda özel sektöre rakip olmaktadır. Bu durum özel sektörün yakaladığı ivmeyi olumsuz yönde etkilemektedir.
 - Kamudaki ıslahçıların gerek kendi arasında ve gerekse özel sektörle arasında iş birliği, materyal ve bilgi paylaşımı olumsuz etkilenmektedir.
- Bu nedenle TAGEM enstitüleri ülke için stratejik öneme sahip türler dışında çeşit yerine materyal geliştirmeye yönlendirmelidir.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Çeşit ıslahı bakımından yeterli olmadığımız türlerle özel destek verilmelidir

- Mısır, ayçiçeği, patates, pamuk ve şeker pancarında kamu ve yerli firmalar tarafından geliştirilen çeşit sayıları yeterli değildir. Bu çeşitlerin pazar payları ise %5-10 seviyelerindedir. Bu sürdürülebilir bir durum değildir.
- Bu türlerde yabancı firma çeşitleri ile rekabet edebilecek yerli çeşitlerin geliştirilmesi şarttır. Bu konuda kamunun organizasyonunda özel ekipler oluşturulmalı, ihtiyaçlar belirlenmeli ve destek mekanizmaları geliştirilmelidir.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Biyoteknolojide son teknolojilere sahip olunmalıdır

- Bitki ıslahında kullanılan biyoteknolojik yöntemlerdeki gelişmelerin takip edilerek her türlü senaryoya hazırlıklı olabilmek için tedbirlerin alınması gerekmektedir. Yine kamu organizasyonunda özel ekipler oluşturularak bu konudaki son teknolojilere sahip olunmalıdır.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

TÜBİTAK tohumculuk konusunda ayrı bir program açmalıdır

- TÜBİTAK tohumculuk konusunda ayrı bir program oluşturmali ve yerli sermayeli firmaların AR-GE faaliyetlerine daha fazla destek sağlamalıdır.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Yerli sermayeli firmalar tarafından geliştirilen yerli çeşitlere ve tohumluklarına daha çok destek verilmelidir

- Yerli sermayeli şirketler tarafından geliştirilen yeni bitki çeşitlerinin tescili ve üretim izinleri için alınacak ücretler en azından belli bir süre için kaldırılabilir.
- Ülkemizde geliştirilmiş yerli çeşitlerin piyasaya yayılması konusunda devlet destek sağlamalı ve yerli çeşit kullanımı özendirilmelidir.
- Yerli sermayeli firmalar tarafından geliştirilen çeşitler için diğer tohumluklara göre daha yüksek bir üretim ve kullanım desteği verilmesi bu firmaların desteklenmesi açısından önemlidir.
- Kamu alımlarında birlik üyeliği ve yerli üretim şartı aranmalı, alımlar üreticiden yapılmalıdır.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Girdi fiyatları üzerinden sektöre destek verilmelidir

- Tarımsal girdi temini, özellikle kimyasal gübre ve ham maddesi, büyük oranda ithalata bağımlıdır ve maliyeti tamamen kontrolümüz dışındadır. Bu sektörlerin dışa bağımlı yapısı, petrol fiyatları ve döviz kuru gibi dışsal ekonomik değişkenlerdeki istikrarsızlıklar anında sektöre yansımaktadır.
- Tohumluk tarımın stratejik bir girdisi olmakla birlikte kendisi de bir tarım ürünüdür. Üretim maliyetlerine ek olarak bir de tohumluk üretimi için maliyet söz konusudur.
- Bu şartlar altında kârlı bir üretim yapmak ve yapılan üretimin rekabet gücünden söz etmek imkânsız hale gelmektedir. Bu nedenle tarımsal üretimin, dolayısıyla tohumculuğun desteklenmesi kaçınılmazdır.
- Tohumluk üretici belgesi olanlara (birlik üyelerine) mazot, gübre ve zirai mücadele ilaçlarının indirimli verilebilmesini sağlayacak bir sistem oluşturulmalıdır.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Finansman ve desteklemeler çeşitlendirilmeli, iyileştirilmeli ve öncelikli olarak yerli sermayeli ve kendi öz sermayesi ile yatırım yapan firmalar ile yarım kalmış yatırımlara verilmelidir

- Çeşit geliştirme çalışmaları için hibe ve uzun vadeli (15-20 yıl) kredi imkânları sağlanmalıdır.
- TAGEM ve TÜBİTAK-TEYDEB destekleri çerçevesinde desteklenen bitki ıslahı ve çeşit geliştirme projelerinin süresi 3 yıla sınırlandırılmamalı, bitki ıslahının daha uzun sürelerle ihtiyaç duyduğu gerçeğinden hareketle destekleme daha uzun yıllara yayılmalıdır.
- Bu tür desteklerde önceliğin yerli sermayeli ve kendi öz sermayesi ile yatırım yapan firmalara verilmesi önemlidir. Bu yapılırken de yine önceliğin yarım kalmış yatırımlara "rehabilitasyon desteği" olarak verilmesinde fayda vardır. Bu şekilde sektörde yıllardır yatırım yapan ve çalışan firmalar aleyhine haksız rekabet oluşturulmamış ve onların şevki kırılmamış olacaktır.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Tohumculuk destekleri 5553 sayılı kanunun gereği olarak bitkisel üretim desteklerinden ayrı olarak düzenlenmeli ve uzun yıllara sari olmalıdır

- 5553 sayılı kanununda destekleme usul ve esaslarının Bakanlık tarafından çıkarılacak tebliğ ile düzenleneceği belirtilmesine rağmen bu desteklemelerle ilgili usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığının yayımladığı Bitkisel Üretime Destek kararnamesi içinde yer almaktadır.
- 5553 sayılı Kanunun 5. maddesinin 4. paragrafında “Tohumculuk sektörü, yurt içinde yatırım yapmak kaydıyla, Avrupa Birliği standartlarında ve uluslararası rekabete uygun bir şekilde gelişmesi amacıyla Bakanlıkça belirlenecek teşvik ve desteklerden yararlandırılır. Destekleme usul ve esasları Bakanlık tarafından çıkarılacak tebliğ ile düzenlenir” denmektedir.
- Buna dayanarak sertifikalı tohum üretimi bitkisel üretimden ayrı tutulmalı ve tohumculuk destekleri ayrı bir tebliğ ile düzenlenmelidir.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Sektörün KOSGEB AR-GE desteklerinden daha fazla faydalanması sağlanmalıdır

- KOSGEB ve TEYDEB gibi bazı kamu kaynaklarından tohumculuk kuruluşlarına sağlanması mümkün olan destek tipleri esas olarak, bitki ıslahı ve çeşit geliştirme faaliyetleriyle örtüşmemektedir. Bu sebeple özel tohumculuk şirketlerinin KOBİ kapsamına alınarak KOSGEB AR-GE desteklerinden yararlanması için gerekli uyarlamalar yapılmalıdır.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Özel sektörün uygun arazi ihtiyaçları kamu tarafından karşılanmalıdır

- Özellikle münavebeli ekim sistemine, izolasyon gereken fidan damızlıkları ve yabancı tozlanan bitki türlerinde tohum üretimine uygun olması nedeniyle tercih edilen TİGEM arazilerinde, yıllık kira ücretinin çok yüksek olması, kira ödendiği halde teminat alınması, sözleşmede yer alan gecikme cezasının yasal faiz oranları ile kıyaslanamayacak derecede yüksek olması nedeniyle TİGEM arazilerini kiralamak cazip olmamaktadır.
- Bu konuda başta TİGEM olmak üzere diğer kurum ve kuruluşlarla sektörün ihtiyacına uygun şekilde protokoller yapılabilmelidir.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Tohumculukta ihtiyaç duyulacak girdileri yerelde üretecek yerli sermayeli firmalar desteklenmelidir

- Tohumculuğa ve bitki ıslahına özgü kaplama maddesi, iklimlendirme, çimlendirme odası vs. gibi girdileri ülkede üreten yerli sermayeli firmalarında ayrıca sektöre verilen destekler kapsamına alınması milli tohumculuk kavramını güçlendirecektir.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Sertifikalı tohumluk üretim miktarı ve kalitesi artırılmalıdır

- Sertifikalı tohumluk kullanımında tohumluğun her yıl yenilenmesi esas alınmalıdır. Tohumculuk sektörünün altyapı ve kapasitesi, talebe bağlı olarak, birçok türde yeterli üretim yapabilecek durumdadır. Bu nedenle sertifikalı tohumluk üretimini artırmak için altyapı ve kapasite artırımından ziyade, sertifikalı tohumluk kullanımının artırılması, daha fazla desteklenmesi ve ödemelerin zamanında yapılması önem taşımaktadır.
- Sertifikalı tohumluğun üretimi kadar tanıtımı ve çiftçilerin bu konuda bilinçlendirilmeleri ile sertifikalı tohumluk kullanımının özendirilmesi ve bu konuda sektörle birlikte çiftçi eğitimlerinin yapılması önemlidir. Bu hususta, kamu kanalıyla yapılacak çiftçi eğitimi ve yayım çalışmalarında bir nevi kampanya şeklinde bu konuya ağırlık verilmesinin de çok büyük faydalar sağlayacağı düşünülmektedir.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Tohumluk ihracatı geliştirilmelidir

- Sektörün şu an itibarıyla en kolay ulaşabileceği dış pazar Türk cumhuriyetleri coğrafyasıdır. Bu coğrafyada tohumculuğun geliştirilmesi ve karşılıklı olarak faydalanılması ilkesi doğrultusunda çalışmak gerekmektedir.
- Bu ülkelerde tohumculuk mevzuatının dünya ile uyumlaştırılmasına ihtiyaç vardır. Öncelikle bu çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca bu ülkelerde girdi maliyetlerinin daha ucuz olması ve bazı türlerde ülkemizde izolasyon mesafesine uygun arazi bulma güclüğü nedeniyle özel sektörün bu ülkelerde tohum üretebilecek alt yapının geliştirilebilmesi gerekmektedir.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Tohumluk ihracatı geliştirilmelidir

- Bu amaçla en kısa sürede bir program yapılmalı, devletler arasında karşılıklı ikili anlaşmalar yapılarak daha fazla geç kalınmadan bu ülkelerde faaliyete başlanılmalıdır.
- Tohumculuk sektörüne ihracatta her türlü mali kısıtlamalar kaldırılmalı ve ihracat desteği verilebilmesi için mekanizma oluşturulmalıdır.
- Resmi yollardan bu iş ve işlemler tamamlanırken, özel sektörde ilgili Bakanlıkların uzman ve veri desteği ile ihracatta potansiyel ülke değerlendirmelerinin ve tohumluk ihtiyaç ve pazar durumlarının güncel olarak üyeler ile paylaşılması amacıyla “Dış Ticaret Birimi” gibi bir oluşum hayata geçirmelidir.

6. YENİ YAKLAŞIMLAR

Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü özerk yapıya kavuşturulmalıdır

- Çeşit tescili, sertifikasyon ve bitki ıslahçı hakları konularında T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı adına tam yetkilendirilmiş bu müdürlüğün Türk Patent Enstitüsü gibi özerk bir yapıya kavuşturulması faydalı olacaktır.

TURKTOB

TÜRKİYE TOHUMCULAR BİRLİĞİ

SUNDU

www.turktob.org.tr